

Koncepcja „Wieś przyszłości” Smart Village sołectwo Spórok

Spórok – wioska z przyszłością

**gmina Kolonowskie
powiat Strzelecki
woj. opolskie**

Spórok 2023

Unia Europejska

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Spis treści

I. Wprowadzenie	str. 3-4
II. Charakterystyka miejscowości, analiza zasobów wsi	str. 5-11
III. Partycypacja społeczna i analiza potrzeb mieszkańców sołectwa Spórok.....	str. 11-15
IV. Analiza SWOT sołectwa Spórok	str. 15-18
V. Wizja Smart wsi Spórok	str. 19
VI. Plan działania i rozwoju Smart Wsi - Planowane inicjatywy do wdrożenia.....	str. 19 -24
VII. Partycypacja w procesie tworzenia i wdrażania koncepcji Wieś przyszłości” Smart Village – sołectwo Spórok.....	str. 24- 25
VIII. Podsumowanie – wnioski końcowe	str. 25- 26

I. Wprowadzenie

Strategia rozwoju sołectwa Spórok, zwana również koncepcją Smart Village, została opracowana w związku z realizacją projektu grantowego Lokalnej Grupy Działania „Kraina Dinozaurów” realizowanego przez Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Spórok w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: „Europa inwestująca w obszary wiejskie”. Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER”, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020”.

Niniejszy dokument powstał na podstawie pracy grupy liderów sołectwa Spórok (zespołu ds. opracowania strategii), którzy brali czynny udział w warsztatach z tworzenia koncepcji „Wieś przyszłości” Smart Village – sołectwo Spórok. Osoby biorące udział w pracach nad koncepcją były przedstawicielami różnych grup działających na wsi, tym samym opracowana koncepcja jest efektem partycypacyjnego podejścia mieszkańców. W/w wizja służy rozwojowi sołectwa, aby wykorzystując inteligentne rozwiązania poradzić sobie z wyzwaniami jakie niesie zmieniające się dynamicznie środowisko wiejskie.

Pracując nad koncepcją starano się przeanalizować możliwie szeroko ekonomiczne, społeczne i środowiskowe aspekty rozwoju, w szczególności poprzez promowanie innowacji i wykorzystanie rozwiązań oferowanych przez technologie cyfrowe. Koncepcja została opracowana dla obszaru sołectwa Spórok, który obejmuje 586 mieszkańców.

Koncepcja „Wieś przyszłości” Smart Village – sołectwo Spórok, została opracowana przez Zespół osób, będących mieszkańcami sołectw i przedstawicielami organizacji wiejskich:

- Sołtys
- Radni Gminy Kolonowskie
- Rada Sołecka
- Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Spórok - SOiRS
- Ochotnicza Straż Pożarna – OSP
- Stowarzyszenie Niemców na Śląsku Opolskim - DFK
- Związek Śląskich Kobiet – koło Spórok - ZŚKKS

Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Spórok wraz z przedstawicielami Rady Sołeckiej i Sołtysiem posiadają doświadczenie w badaniu potrzeb mieszkańców i przekładaniu tych potrzeb na realne projekty. Przez 23 lata działania Stowarzyszenia zrealizowano wiele projektów, przyczyniających się do rozwoju lokalnego. Projekty te są odpowiedzią na zgłaszane przez mieszkańców problemy.

1. *Odtworzenie stawku i zagospodarowanie terenu wokół „Ptasiego Stawku” w 2000 r.*
2. *Remont i wyposażenie Centrum Aktywności Wiejskiej w Spóroku W 2003 r.*
3. *Rozbudowa i adaptacja budynku byłej szkoły podstawowej na Centrum Aktywności Wiejskiej w Spóroku”. 2004 r.*
4. *Cudze chwalicie swego nie znacie – kiermasz inicjatyw wiejskich 2005r.*
5. *Wiejski Ośrodek szkoleniowy w Spóroku -2007 r.*
6. *„Zdrowe i zadowolone kobiety promotorem profilaktyki zdrowotnej” 2007*
7. *„ Razem możemy wiele - 2009 r.*
8. *„Odnowa szumi i roznosi się wokół” 2009 r*
9. *„Źródłko zgody i miłości” 2010 r.*
10. *„Nowe miejsce na mapie turystycznej obszaru LGD – „Pod Szumiącymi Dębami” 2014 r.*
11. *„Za teatralną kurtyną” – 2015 r*
12. *„Leśne centrum Edukacyjne” - 2016 r*
13. *„Przyroda wokół nas – uczmy się ją poznawać i fotografować” 2016 r.*
14. *„Czyste środowisko – najlepsze uzdrowisko” – 2017 r.*
15. *„EKO przystanek” - 2018 r*
16. *„Jak Tradycja i obyczaj głosi” - 2018*

17. „Odnowa Wsi - szumi i działa od 20 lat” -2020 r.
18. „Pod szumiącymi Drzewami” - 2021 r.
19. „Być przyjacielem przyrody”- 2021 r.
20. „Dzisiaj w wiosce, jutro w świecie.”- 2021 r.
21. Strefy spotkań z bioróżnorodnością” - 2022/ 2023 r
22. „Wioska zdrowia i relaksu – pięknie malowana” - 2023
23. „My i Las wokół nas” - 2023
24. *Koncepcja Smart Village – Wieś przyszłości Spórok2023*

Wszystkie zrealizowane projekty dostępne są na stronie www.sporok.pl zakładka projekty.

Realizacja powyższych projektów, aktywność Sołtysa, Rady Sołeckiej i Stowarzyszenia spowodowało, iż przystąpiono do opracowania Koncepcji „Wieś przyszłości” Smart Village – sołectwo Spórok ”.

Praca nad koncepcją rozwoju wsi przebiegała następująco:

- 1) przeprowadzono diagnozę stanu istniejącego wsi oraz analizę zasobów, która miała na celu uświadomienie Zespołowi co posiada wioska – zasoby wsi oraz czym dysponuje i jakie znaczenie mają te zasoby dla dalszego rozwoju społeczności.
- 2) Przeprowadzono analizę SWOT dla wsi, która określa mocne i słabe strony wioski, występujące szanse i zagrożenia dla jej rozwoju.
- 3) Zidentyfikowano problemy zauważalne przez mieszkańców sołectwa. Przeprowadzono analizę potrzeb mieszkańców w drodze przeprowadzonej ankietyzacji (papierowo i online)
- 4) Sformułowano Wizję wsi – kierunek w jakim chcą liderzy wiejscy zmierzać.
- 5) Zaproponowano listę kluczowych zadań do realizacji. Szczegółowo przeanalizowano poprawę warunków ekonomicznych, społecznych i środowiskowych, poprzez wprowadzenie innowacji i wykorzystanie możliwych rozwiązań cyfrowych. Zaplanowane działania mają prowadzić do urzeczywistnienia zawartej w strategii wizji, wskazują w jaki sposób i jakimi środkami mieszkańcy sołectwa będą starali się w/w wizję osiągnąć.

Przygotowana Koncepcja Smart ma na celu poprawę jakości życia na wsi oraz uporządkowanie działań podejmowanych przez różne grupy społeczności lokalnej. Ma także przyczynić się do zintegrowania działań mieszkańców, organizacji pozarządowych działających na wsi oraz urzędu gminy.

Spotkanie dt. opracowania koncepcji odbyło się:

- w dniu 21.09.2023 r. – Zebranie Wiejskie – przedstawienie zasad i program tworzenia koncepcji
- 21.09.2023 - warsztaty dot. tworzenia koncepcji –
- Konsultacje i ankietyzacja
- 17. 11.2023 - warsztaty dot. tworzenia koncepcji –
- 28.11.2023 - analiza dokumentów i podsumowanie

Strategia jest zgodna z następującymi dokumentami:

- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kolonowskie na lata 2016 – 2023
- Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kolonowskie z 2022 roku
- Lokalna Strategia Rozwoju LG D „Kraina Dinozaurów” na lata 2023 - 2027

II. Charakterystyka miejscowości, analiza zasobów wsi

Wieś Spórok położona jest w zachodnio - południowej części gminy Kolonowskie. Wioska malowniczo położona wśród lasów, stanowiąca jak gdyby śródleśną wyspę. Jest najmniejszą miejscowością w gminie Kolonowskie, liczy 586 mieszkańców. Cechą charakterystyczną całej gminy Kolonowskie, a szczególnie wioski Spórok jest duży udział lasów w ogólnej powierzchni użytków. Obecnie Spórok należy do powiatu strzeleckiego. Tereny leśne gminy Kolonowskie należą do Nadleśnictwa Zawadzkie, z wyjątkiem wsi Spórok, tymi bowiem zarządza Nadleśnictwo Strzelce Opolskie.

Wokół wsi znajdują się niewielkie torfowiska. Przez wioskę przepływa rzeczka Cienka-Ptaszówka. Tuż u jej źródła utworzono zbiornik wodny „Ptasi Stawek” obecnie znajduje się tam EKO Przystanek.

Wieś jest w zasięgu działania Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania „Kraina Dinozaurów”. W latach 2007 – 2010 w Spóroku znajdowała się siedziba i biuro LGD.

Osada została założona w 1764 r. przez ówczesnego urzędnika hrabiowskiego Karmerau, stąd jej pierwotna nazwa - Carmerau.

W alfabetyczno-statystyczno-topograficznym przeglądzie wiosek, miast i innych miejscowości Królewsko - Pruskiej Prowincji Śląska z 1845 roku widnieje zapis: Carmerau - Spórok - kolonia składająca się z dwóch części: starsza część kolonii była położona w dobrach królewskich w powiecie opolskim, a młodsza część położona po drugiej stronie drogi wiejskiej znalazła się już w dobrach hrabiego Collony - podział ten powodował wieloletnie spory o ziemię, toczące się pomiędzy urzędnikami królewskimi i właścicielami dóbr strzeleckich, stąd pojawiła się potoczna nazwa wsi Spórok od gwarowego śląskiego spór, sporny, dokuczliwy, przedmiot sporu. Według drugiej wersji pochodzącej z opowiadań mieszkańców nazwa ta pochodzi od spornych drzew, które były bardzo twarde i ciężkie do karczowania. Część mieszkańców Spóroka do dziś używa potocznej nazwy Baniok - jest to osiedle na terenie Spóroka, które zbudowali pracownicy kolei na działkach odkupionych od kolonistów.

W materiałach archiwalnych widnieje zapis, że w wiosce sołtys od 1812 posiadał znak - pieczęć, którą się posługiwał gdy podpisywał urzędowe pisma. Na tej pieczęci widniały dwa domki, a pomiędzy nimi z boku jest po jednym świerku. (dla części Hrabiońskiej- powiat strzelecki). W roku 2020 w archiwum znaleziono pieczęć – znak części królewskiej przedstawiającą Temidę z mieczem w lewej i wagą w prawej ręce (powiat opolski).

Duże znaczenie dla wioski miało wybudowanie w 1921 roku przebiegającej przez Spórok linii kolejowej, co dało dogodne połączenie z miastami Strzelce Opolskie i Fosowskie. W 1930 roku wybudowano budynek dworca kolejowego, który stoi do dziś. Niestety z przyczyn ekonomicznych linia ta została zamknięta w czerwcu 2000 r. Starsi mieszkańcy Spóroka wspominają o tym, że w dawnych czasach była we wsi kuźnia i kotłarnia, jednak nie zachowały się żadne dokumenty potwierdzające te fakty. Materiały archiwalne z 1864 r. wspominają o istniejącej w miejscowości Gajówce, lecz nie podają miejsca dokładnego jej usytuowania. Z przekazów starszych mieszkańców wsi wynika, że było to prawdopodobnie na skrzyżowaniu, gdzie obecnie stoi dom p. Drzymały. Istniejąca obecnie w Spóroku Leśniczówka została wybudowana w 1899 roku.

Na temat historycznych miejsc i budynków w Spóroku zachowało się niewiele materiałów archiwalnych. Wiele można się jeszcze dowiedzieć z przekazu starszych mieszkańców.

Analiza zasobów sołectwa Spórok.

Lokalna diagnoza zasobów sołectwa ma na celu, szczegółowo przyjrzeć się temu co sołectwo „posiada”, w co jest zasobne i na czym mieszkańcy mogliby bazować budując jakość życia na wsi.

Efektom przeprowadzonej analizy zasobów wsi Spórok jest spisanie dóbr materialnych i niematerialnych będących w posiadaniu mieszkańców sołectwa, które mogą być obecnie albo w przyszłości wykorzystane do realizacji wizji sołectwa. Zasoby wymienione przez Zespół ds. opracowania strategii podlegały ocenie pod względem ich przydatności i znaczenia w dalszym rozwoju wsi.

		Znaczenie zasobu dla rozwoju wsi		
Rodzaj zasobu	Opis zasobu	małe	duże	Wyróżniające
Zasoby przyrodnicze				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	lasy, łąki, pola, stawek, rzeczka, źródła			x
walory klimatu	umiarkowany		x	
walory szaty roślinnej, świat zwierzęcy, cenne przyrodniczo obszary lub obiekty,	grzyby, dzikie zwierzęta, główne gatunki lasotwórcze to: sosna (89%) i świerk (5%) - Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 364 cm, wys. 17 m, wiek ok. 250 lat - Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 415 cm, wys. 18 m, wiek ok. 250 l -Wydma przy Strzeleckich Łąkach			x
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy) i podziemne	Ptasi Stawek, rzeka Ptaszówka (Cienka) podziemny zbiornik wodny		x	
gleby, kopaliny, budowa geologiczna	piaski, gleby rdzawe i bielcowe - gleba niskiej jakości	x		
Zasoby kulturowe				
walory architektury, walory przestrzeni wiejskiej publicznej i prywatnej	zabudowa wiejska	x		
zabytki i pamiątki historyczne	Kapliczka na skrzyżowaniu drogi Oziemek - Staniszcze. Pochodzi z XIX wieku. Została wybudowana w 1858 roku i do dziś dzięki staraniom mieszkańców Spóroka stoi w dobrym stanie. Obok znajduje się krzyż. • Szkoła Polska - [z akt arch. 1864] stała w części Królewskiej Spóroka - w miejscu, gdzie stoi dom p. Miki. Następna szkoła została wybudowana w 1872 roku. Jest to jeden z najstarszych budynków w wiosce, który do dziś zachował się w		x	

	<p>dobrym stanie. Mieściło się w nim Przedszkole Publiczne.</p> <p>Budynek nowej szkoły został wybudowany w 1965/66 roku i służył dzieciom oraz młodzieży do roku 2001. Z powodów ekonomicznych szkoła została przeniesiona do Staniszcza Małych, a budynek został przejęty przez Stowarzyszenie Odnowy Wsi i służy mieszkańcom jako Centrum Aktywności Wiejskiej.</p> <p>Strażnica - pierwszy budynek straży pożarnej, gdzie stała ręczna pompa strażacka mieścił się między domami p. Golca a p. Mach. Następnie została przeniesiona do budynku przy Szkole Podstawowej. Wóz strażacki stał w budynku wybudowanym w 1986 roku, ale nigdy całkowicie nie oddany do użytku publicznego. W roku 2010 obok budynku szkoły podstawowej wybudowany został boks strażacki wraz z zapleczem sanitarnym, który do dnia dzisiejszego służy strażakom.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Linia i Dworzec Kolejowy duże znaczenie dla wioski miało wybudowanie w 1921 roku przebiegającej przez Spórok linii kolejowej, co dało dogodne połączenie z miastami Strzelce Opolskie i Fosowskie. W 1930 roku wybudowano budynek dworca kolejowego, który stoi do dziś. Niestety z przyczyn ekonomicznych linia ta została zamknięta w czerwcu 2000 r. a budynek dworca kolejowego w roku 2010 został sprzedany. • Granica dzieląca część Hrabiowską z częścią Królewską. Carmerau-Spórok- kolonia składa się z 2 części: starsza część kolonii położona w dobrach królewskich w powiecie opolskim, a młodsza położona po drugiej stronie drogi wiejskiej znalazła się już w dobrach hrabiego Collony. Od roku 1770 toczył się spór sądowy pomiędzy hrabią Filipem Colonna a rejcją królewską. Spór przegrał zarządca hrabiego, dlatego też przez osadę biegła granica, dzieląca wieś na dwie części: hrabiowską – należąca do powiatu strzeleckiego i część królewską – należąca do powiatu opolskiego. Granica ta przebiega wzdłuż ulicy B. Chrobrego. • Kapliczki i krzyże przydrożne 			
--	---	--	--	--

	<p>na terenie wioski znajduje się wiele krzyży, kapliczek, miejsc, które mają swoje podania, legendy i wiążą się z przeżyciami mieszkańców.</p> <p>• Mogiła w lesie – grób dziecka, które spadło z furmanki i umarło (wpadło do rowu przeciwczołgowego). Symbol pamięci zmarłych i zaginionych w czasie wojen, opiekę nad mogiłą sprawowała młodzież szkolna a obecnie dzieci przedszkolne.</p>			
święta, odpusty, pielgrzymki	Pielgrzymka na Górę Św. Anny. Odpust św. Floriana, odpust parafialny św. Małgorzaty, msza polna, dni krzyżowe		x	
tradycje, obrzędy, gwara	gwara śląska, dożynki, wodzenie niedźwiedzia, obchody św. Marcina, śmin-gus- dingus, Majowe drzewko			x
legendy, podania i fakty historyczne	Opowieść o źródleku zgody i miłości (dot. Nazwy wioski) Granica pomiędzy cześcia Hrabiowską a Królewską			x
specyficzne nazwy, specyficzne potrawy	Specyficzne nazwy: Baniok, dziewczy grób, Majerowa góra, Dziewczy grób, Blych, Specyficzne potrawy: Pańćkraut, anlauf,		x	
zespoły artystyczne, twórcy, dawne zawody	Kaktusik – grupa teatralno- kabaretowa działająca od 2000 roku .			x
Infrastruktura społeczna				
plac publicznych spotkań, festynów	Teren przy Centrum Aktywności Wiejskiej, Teren przy Ptasim Stawku – EKO Przystanek			x
sale spotkań, świetlice, kluby	Świetlica wiejska – sala ogólnodostępna, sala do ćwiczeń, biblioteka, pomieszczenia dla organizacji działających (SOiRS, OSP, DFK, KGŚ)			x
miejsca uprawiania sportu	Zaplecze sportowe przy CAW: boisko do siatkówki plażowej, siłownia zewnętrzna, boisko sportowe z zapleczem		x	
miejsca rekreacji	Plac zabaw, EKO Przystanek			x
Ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	Ścieżki rowerowe nad Małą Panwią Ścieżka zdrowia			x
Szkoła, przedszkole, biblioteka	Oddział Przedszkolny przy Szkole Postawowej Staniszcze Małe- Spórok Oddział biblioteki publicznej w Kolonowskim.		x	
placówki opieki społecznej	brak			
placówki służby zdrowia	brak			
Zasoby – obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową, działki pod domy	niewystarczająca liczba działek pod zabudowę mieszkaniową	x		

letniskowe				
działki pod zakłady usługowe i przemysł	mało	X		
pustostany mieszkaniowe	tak	x		
pustostany poprzemysłowe	tak	x		
tradycyjne nie użytkowane obiekty gospodarskie - stodoły, spichlerze, itp	tak	x		
Infrastruktura techniczna				
wodociąg, kanalizacja	Miejsko- gminny wodociąg Kanalizacja – miejska i przydomowe oczyszczalnie ścieków -3		x	
Gazyfikacja	Jest poprowadzona sieć gazowa – 20 domów korzysta		x	
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	Większość asfaltowa, Nazwy ulic opisane, drogi oświetlone		x	
chodniki, parkingi, przystanki	Mała ilość chodników		x	
sieć telefoniczna i dostępność internetu	Znaczna część domostw posiada telefonię stacjonarną i komórkową. Operatorzy telefonii komórkowej funkcjonujący to: <i>T-Mobile, Mobila, Plus GSM i Orange</i> . W wiosce jest poprowadzony światłowód oraz znajduje się nadajnik sieci Pley		x	
Gospodarka, rolnictwo				
Podmioty gospodarcze i ilość miejsc pracy	Dużo firm (28) przemysłowych i usługowych – zatrudniają mieszkańców		x	
Gastronomia i miejsca noclegowe	brak		x	
Gospodarstwa Rolne	88 gospodarstw rolnych, rolników uprawiających pole		x	
Uprawy, hodowle	Zboże, bydło	x		
Możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	brak			
Zasoby odnawialnych źródeł energii	Fotowoltaika na prywatnych budynkach i CAW	x		
Mieszkańcy – kapitał społeczny i ludzki				
Organizacje działające w sołectwie (formalne i nieformalne) – sektor pozarządowy	Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Spórok, OSP, DFK - Mniejszość Niemiecka, Związek Kobiet Śląskich, Związek Emerytów i Rencistów Kolonowskie			x
Osoby o specyficznej lub ważnej wiedzy i umiejętnościach, autorytety i znane postacie we wsi	Brak	x		
Przedsiębiorcy, sponsorzy – sektor rynkowy	Mieszkańcy prowadzący przedsiębiorstwo	x		
Pracownicy nauki, eksperci zewnętrzn	brak	x		

Współpraca zagraniczna i krajowa	brak	x		
Osoby odwiedzające sołectwo	Grzybiarze, uczestnicy warsztatów na EKO Przystanku, Qustowicze, uczestnicy gier terenowych, członkowie rodzin, rowerzyści.		x	
Zasoby informacyjne				
Kanały komunikacji wewnętrznej: <ul style="list-style-type: none"> • tablice informacyjne • zebrania wiejskie • strony www • profil społecznościowy 	Tablice informacyjne (2 szt.) Zebrania wiejskie – 2 x w roku Zebrania poszczególnych organizacji i Rady sołeckiej strony www.sporok.pl FB sołectwa, WhatsApp Przekaz ustny			x
Kanały komunikacji zewnętrznej (publikatory, lokalna prasa, media itp.)	Strzelec Opolski, Colonowska, Kolonowskie TV,			
Książki, przewodniki w których można odnaleźć informacje o sołectwie	„Bogactwo sołectw Krainy Dinosaurów”, Śpiewnik, Historia Spóroka, Album Kaktusika		x	
Zasoby finansowe				
Środki finansowe udostępniane przez gminę	Fundusz sołeczki		x	
Środki finansowe zewnętrzne (pozyskane z sektora publicznego samorządowego, krajowego, unijnego)	Samorząd Województwa Opolskiego,		x	
Środki pozyskane z sektora rynkowego (sponsoring, foundrising)	Brak			
Środki pozyskane z sektora pozarządowego (od innych fundacji, stowarzyszeń itp.)	Program „Działaj Lokalnie” Dotacje z Lokalnej Grupy Działania „Kraina Dinosaurów” Fundacja Wspomagania Wsi”			x

Zespół pracujący nad koncepcją rozwoju wsi Spórok określił kilka zasobów jako wyróżniające tj.:

- posiadanie kilku organizacji działających na rzecz rozwoju miejscowości i integracji mieszkańców;
- umiejętność pozyskania środków finansowych na działania na rzecz poprawy jakości życia w sołectwie;
- posiadanie lokalnych tradycji i obrzędów oraz gier terenowych w tym questu;
- posiadanie zaplecza szkoleniowego – EKO przystanek;
- walory szaty roślinnej i zwierzęcej.

Wymienione powyżej zasoby stanowią bazę do przeprowadzenia analizy SWOT oraz planowania działań. W tym miejscu należy również podkreślić zmiany, które zaszły we wsi dzięki działaniom związanym z programem odnowy wsi.

Mieszkańcy w 2000 r. powołali Stowarzyszenie Odnowy Wsi Spórok, które swoją działalność oparło o Opolski program Odnowy Wsi, a jego działalność przyczyniła się do zwiększenia rozwoju lokalnego oraz integracji mieszkańców. Poprzez udział w różnych szkoleniach i warsztatach mieszkańcy nabyli wiele umiejętności i wiedzę na tematy związane z odnową wsi i jej rozwojem. Poprawie uległa estetyka wsi - zostały postawione wiaty przystankowe, donice oraz witacze. Dużą popularnością cieszyły się organizowane imprezy kulturalne, sportowe. Powrócono do kultywowania imprez tradycyjnych - wodzenie niedźwiedzia, dożynki, „Polterabend”. Ważną imprezą było zorganizowanie obchodów 230-lecia założenia wsi Spórok. Wykonano wiele projektów, z których najważniejszym było odtworzenie i zagospodarowanie terenu rekreacyjnego i wypoczynkowego tzw. „Ptasiego stawku”. Wyremontowana została i wyposażona świetlica wiejska. Członkowie Stowarzyszenia zebrali i spisali historię Spóroka, odszukana została dawna pieczęć sołectwa. Wieś zaczęła się promować - utworzono stronę internetową wsi, wydano foldery, widokówki, gadżety. Poprzez pracowników Akademii Rolniczej we Wrocławiu wykonany został plan zagospodarowania Spóroka. Dzięki aktywności wielu mieszkańców pozyskane zostały środki z wielu fundacji i programów unijnych i utworzono w budynku po szkole podstawowej Centrum Aktywności Wiejskiej. Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju organizowali półkolonie dla dzieci w Spóroku, akcje letnie „Sposób na wakacyjną nudę”, stałe wakacyjne zajęcia dla dzieci. Corocznie organizowany jest piknik pod szumiącymi dębami, który integruje mieszkańców. Stworzono kalendarz cyklicznych imprez, wydano śpiewnik „Cały Spórok śpiewa z nami”. Założono grupę teatralno- kabaretową „Kaktusik”, która co roku przygotowuje ciekawy repertuar. Na terenie wioski przygotowano quest oraz 2 gry terenowe. Za te wszystkie działania sołectwo zostało nagrodzone wieloma nagrodami i wyróżnieniami. Dzięki pracy społecznej zaangażowanych członków stowarzyszenia wieś rozwija się i realizuje wzorcowo program odnowy wsi a obecnie wraz z wszystkimi mieszkańcami będzie realizować koncepcje Smart Village .

III. Partycypacja społeczna i analiza potrzeb mieszkańców sołectwa Spórok

Jednym z zaplanowanych działań włączających mieszkańców sołectwa w proces tworzenia koncepcji Wsi przyszłości „Smart Village – sołectwo Spórok” było wykonanie diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty sołectkiej. Diagnoza miała na celu dostarczenie informacji na temat oczekiwań mieszkańców. Informacja o potrzebach była jednym z kluczowych elementów do przygotowania działań uwzględnionych w koncepcji smart wsi. W trakcie przeprowadzania diagnozy skupiono się na spełnieniu kilku warunków:

- Wieloaspektowości – diagnoza uwzględniła różnorodne uwarunkowania i potrzeby mieszkańców
- Kompleksowości – pytania ankietowe uwzględniły szeroki zakres działań na rzecz mieszkańców
- Zróżnicowanie metod badawczych – proces analizy potrzeb połączył metody i techniki badawcze
- Partycypacja – przeprowadzona ankietyzacja zapewniła uczestnictwo i wpływ wszystkich grup społecznych na przebieg i rezultaty procesu
- Praktyczność – informacje pozyskane w trakcie diagnozy dostarczyły liderom sołectwa informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie jakości życia na wsi i ustalonej wizji wsi

Podczas spotkania warsztatowego, które się odbyło w dniu 26.09.2023 r. obok zebranych zasobów miejscowości oraz SWOT, wskazano tematy, które zostały wskazane jako przyszłość czyli co w Spóroku za 10 lat.

Zostało zapisane:

1. Zgoda i zrozumienie między organizacjami
2. Basen, kino, restauracja
3. Agroturystyka – miejsca noclegowe
4. Stół na źródleku Zgody i Miłości
5. Większy dostęp do publicznych środków transportu
6. Chodniki
7. Wóz bojowy OSP Spórok
8. Reaktywacja linii kolejowej
9. Klub dla dzieci
10. Spokój i rekreacja
11. Integracja międzypokoleniowa
12. Wyjazdy grupowe
13. Integracja mieszkańców wioski
14. Ścieżki rowerowe
15. Dopuszczony i nowoczesny plac zabaw
16. Droga na stawek wyremontowana
17. Każdy mieszkaniec przynajmniej 2 godz. miesięcznie pracuje społecznie na rzecz lokalnego rozwoju

Marzenia dzieci z Oddziału Przedszkolnego w Spóroku (rysunki)

1. Ścieżki rowerowe i grzyby w lesie
2. Boisko sportowe
3. Szybka policja i żeby było bezpiecznie
4. Ufo i park rozrywki
5. Ładne domy
6. Dużo zieleni, dużo zwierząt i duże budynki
7. Aquapark
8. Piękne domy
9. Kolorowe przedszkole, kościół
10. Kolorowa wioska
11. Stadnina koni, dużo zwierząt
12. Basen
13. Pociągi i drogi dobre
14. Domy i oświetlone ulice
15. Ładny i bezpieczny dom

Istotą pracy zespołu warsztatowego oraz przeprowadzonej ankietyzacji było poznanie potrzeb społeczności lokalnych w zakresie działań:

- poprawiających jakość życia na wsi,
- podnoszących jakość usług lokalnych i bezpieczeństwo w sołectwie,
- poszanowania środowiska i klimatu,
- związanych ze starzejącym się społeczeństwem,
- związanych z wyludnieniem,
- przeciwdziałającym wykluczeniu cyfrowemu.

W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenia badania ankietowego wśród mieszkańców oraz zadbano o to, aby odpowiedzi zostały udzielone przez wszystkie grupy społeczne, wiekowe i zawodowe. Włączenie w proces diagnozy przedstawiciele różnych środowisk umożliwia przyglądanie się potrzebom w zakresie poprawy jakości życia na wsi i potencjałom służącym ich zaspokajaniu z różnych perspektyw.

W badaniu potrzeb mieszkańców wykorzystano techniki i narzędzia służące zarówno badaniu ilościowemu, jak i jakościowemu.

Pierwszym etapem prac było przeprowadzenie badań ankietowych (ilościowych) zarówno poprzez przekazanie wydrukowanych ankiet mieszkańcom, jak też jej umieszczenie na profilu społecznościowym. Ankieta pozwalała na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czuły się swobodnie.

W celu pogłębienia informacji wynikających z przeprowadzonego badania ankietowego oraz skonfrontowania uzyskanych odpowiedzi przeprowadzone zostały badania jakościowe: przeprowadzono zogniskowany wywiad grupowy – moderator z grupą osób, które uczestniczyły w warsztacie, przeprowadził dyskusję na temat potrzeb społeczności lokalnych i potencjału wsi.

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również analizę danych zastanych (Desk Research), czyli technikę badawczą polegającą na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu. Analizie poddane zostały dane z raportów, sprawozdań i strategii gminy Kolonowskie, ze strategii Lokalnej Grupy Działania „Kraina Dinozaurów” oraz dane z Głównego Urzędu Statystycznego.

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w miesiącu wrześniu/październiku 2023r. wśród mieszkańców sołectwa Spórok (próba badawcza). Wzięło w nich udział 53 ankietowanych (15 w formie papierowej, 38 online) na 586 mieszkańców sołectwa.

Głównym narzędziem badawczym dot. analizy potrzeb mieszkańców była ankieta, czyli gotowy formularz z pytaniami skierowanymi do respondentów. Kwestionariusz ankiety składał się z pytań otwartych i zamkniętych. Kwestionariusz składał się z informacji o podmiocie prowadzącym badania, instrukcji dotyczącej sposobu odpowiedzi na pytania, pytań właściwych oraz wzmianki o zapewnieniu anonimowości i podziękowania respondentom za udział w badaniu.

Z przeprowadzonej ankiety wynika, iż mieszkańcom żyje się w sołectwie (w skali od 1 do 10) **dobrze** (5 -7) – **oceniło 20 osób** a nawet **bardzo dobrze** – (8-10) – **oceniło 32 osoby**.

Dużymi atutami sołectwa jest jego położenie (cisza, spokój), bliskość z naturą, aktywni i kreatywni liderzy działający na wsi, mili i życzliwi mieszkańcy.

Mieszkańcy uzasadnili dlaczego w sołectwie żyje się dobrze udzielając następujących odpowiedzi:

Wioska z zaangażowanymi w wielu obszarach organizacjami, kilka fajnych i ciągle rozwijających się miejsc spotkań, czynne przedszkole, komunikacja PKS, sklepiki, kościół, dużo ścieżek spacerowych i rowerowych tylko trochę słabo oznaczonych.

Kluczowy wpływ na dobrą jakość życia we wsi Spórok ma wyposażenie jej w infrastrukturę wodną, kanalizacyjną i gazową, która bardzo ułatwia codzienność życia, a unikatowe środowisko przyrodnicze i krajobraz przyczyniają się do większego komfortu życia w Spóroku.

Mankamentami dla ankietowanych były: kiepska jakość dróg powiatowych, zły zasięg komórkowy i internetowy. Problemem jest również wykluczenie komunikacyjne np. brak możliwości dojazdu do Ozimka i Opolo co bardzo utrudnia życie, ponadto brak chodnika w miejscach szczególnie niebezpiecznych.

Spójnym z powyższym było kolejne pytanie o poprawę jakości życia na wsi – 85 % ankietowanych uznało, iż jakość życia zdecydowanie się poprawiła w przeciągu ostatnich lat. Tylko 9 osób odpowiedziało, że pozostała bez zmian. Żaden ankietowany nie uważa, że jakość życia pogorszyła się .

Mieszkańcy poproszeni zostali również o wskazanie kilku przedsięwzięć, które powinny zostać zrealizowane w sołectwie w najbliższych latach. Wskazano:

L.p.	Priorytetowe projekty podwyższające jakość życia na wsi to...	Ilość w ankietach
1.	Poprawa jakości dróg w sołectwie	24
2.	Poprawa dostępności środków transportu publicznego w naszej wsi	16
3.	Polepszenie zagospodarowania miejscowości (ścieżki dla pieszych, oświetlenie np. solarne, kosze na śmieci itp.)	20
4.	Organizacja impresz lokalnych (sołeckich) oraz infrastruktura z tym związana (sceny, place, amfiteatry itp.)	16
5.	Miejsca spotkań mieszkańców sołectwa (budowa lub remont świetlicy wiejskiej, wyposażenie sal, świetlic wiejskich, klubów itp.)	15
6.	Projekty związane z infrastrukturą sportową (boiska, zagospodarowanie terenów dla kibiców i zawodników, korty, stoły do tenisa)	7
7.	Projekty związane z rekreacją (place zabaw dla dzieci, siłownie)	10
8.	Projekty dot. przestrzeni wspólnych wsi (zieleni, parki i skwery, ciekły wodne, zagospodarowanie zbiorników przeciwpożarowych i inne rozwiązania z zakresu estetyki wsi)	10
9.	Projekty edukacyjne dla mieszkańców (np. szkolenia dot. nowych działalności gospodarczych, podwyższanie kwalifikacji, szkolenia hobby-styczne)	13
10.	Poprawa dostępności do usług społecznych , takich jak szkoły, placówki medyczne, przedszkola itp. w naszej wsi	7
11.	Projekty związane z dziedzictwem materialnym (obiekty zabytkowe, kościoły, cmentarze, kapliczki, izby tradycji, miejsca pamięci, pomniki, tablice itp)	5
12.	Projekty wspierające turystykę np. ścieżki rowerowe, szlaki piesze, szlaki tematyczne, edukacyjne, historyczne, przyrodnicze itp.)	13
13.	Projekty promujące miejscowość (wydawnictwa, monografie, foldery, ulotki, informacje o wydarzeniach na stronach internetowych itp.)	8
14.	Projekty związane z dziedzictwem kulinarnym - produkty lokalne – ich kreowanie, promowanie, udział w konkursach kulinarnych	3
15.	Inicjatywy związane z ochroną środowiska albo z zachowaniem środowiska naturalnego w naszej wsi	18
16.	Infrastruktura informatyczna , dostęp do internetu na wsi	8
17.	Inne przedsięwzięcia. Jakie (proszę wpisać): Budowa chodników	4

Ponadto mieszkańcy zostali zapytani czy mają poczucie, że są wykluczeni cyfrowo?

34 osób odpowiedziało, że nie. **Tak** – odpowiedziało **19** osób

- 9 - nie potrafię obsługiwać komputera
- 10 - mam słabą jakość (prędkość) łącza internetowego

Na pytanie czy uczestniczysz w lokalnych inicjatywach społecznych lub kulturalnych?

Tak - **28**

Nie - **15**

Czasami – 6

Rzadko – 4

Czy włączasz się w rozwój lokalny poprzez członkostwo w organizacji społecznej działającej dla rozwoju lokalnego (OSP, Rada Sołecka, stowarzyszenia inne)

Tak - 18

Nie - 25

10 osób - nie odpowiedziano na pytanie

Ciekawe i cenne wpisy zostały zamieszczone w dodatkowych uwagach, sugestie dotyczące

poprawy życia w naszej wsi.

- *dużo sił na realizację programu OW i realizowanych projektów, zrozumienia docenienia wysiłków przez mieszkańców i ich pomoc w rozwoju wsi i sukcesów w realizacji zamierzonych celów oraz dużo gości z zewnątrz podziwiających wysiłki, dużo zgody i zrozumienia.*
- *poprawa jakości przekazywania mieszkańcom informacji dotyczących wydarzeń organizowanych w naszej wsi.*
- *wdrożenie nowych technologii informatyczno-telekomunikacyjnych*
- *włączenie większej społeczności do pracy na rzecz rozwoju lokalnego*
- *stworzenie miejsc pracy, polepszenie sieci transportu publicznego*
- *poprawa świadomości ludzi do przywiązania się do swojej wioski*
- *więcej mieszkańców zaangażować do pracy społecznej*
- *poprawić bezpieczeństwo mieszkańców czyli chodniki w całej wiosce.*

W badaniu ankietowym wzięło udział 53 osoby w tym:

Kobiet - 30 Mężczyzn - 23

W wieku 20-29 - 11 osób,

30-39 -14 osób

40-49 – 9 osób

50-59 – 9 osób

ponad 60 lat – 10 osób

IV. Analiza SWOT sołectwa Spórok

Analiza SWOT sołectwa Spórok miała na celu określenie mocnych i słabych stron sołectwa oraz zwrócenie uwagi na szanse i zagrożenia płynące z otoczenia.

Mocne Strony	Słabe Strony
1. Wioska tematyczna – mural tematyczny, warsztaty edukacyjne, gry terenowe w tym quest, źródło zgody i miłości. Witacze, rowery promocyjne.	1. Nie wystarczająca ilość chodników w szczególności przy przystankach autobusowych co powoduje poczucie braku bezpieczeństwa
2. Aktywni mieszkańcy oraz prężnie działające organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju, OSP, DFK,	2. Słaba komunikacja – brak połączeń PKP i mała ilość PKS

Związek Kobiet Śląskich i grup: Rada Sołeczka, Klub emerytów i rencistów włączający się w działania społeczne na rzecz rozwoju lokalnego.	
3. Umiejętne pozyskiwanie środków zewnętrznych na rozwój lokalny.	3.Słaba integracja młodzieży we wspólne działania oraz brak zaangażowania w prace na rzecz miejscowości
4. Kulturowanie tradycji i zwyczajów w tym dbanie o wielokulturowość, zabytki kulturowe i gwarę	4. Zamknięcie działalności LZS „Zieloni” – brak zajęć sportowych.
5. Dobrze rozwinięta infrastruktura rekreacyjno - szkoleniowa z zapleczem sanitarnym EKO przystanek (jedna z dwóch toalet ekologicznych w Polsce)	5. Brak działalności/zajęć świetlicy wiejskiej
6. Duża ilość działających firm usługowych na wsi – 26 firm.	6. Niewykorzystane możliwości pozyskiwania energii solarnej.
7. Dobre położenie, bliskość z naturą, cisza spokój	7. Mała znajomość i zainteresowanie dziedzictwem materialnym i dziedzictwem kulinarnym oraz produktami lokalnymi
Szanse	Zagrożenia
1. Wykorzystanie szans rozwojowych jako wioska tematyczna	1. Słabe docenianie pracy organizacji społecznych przez władze samorządowe oraz mieszkańców – spowoduje brak społeczników lokalnych.
2. Rozwój turystyki doznaniowej	2.Pogłębiające się zanieczyszczenie środowiska (zanieczyszczenie smogiem w okresie jesienno-zimowym) oraz zmniejszający się poziom wód
3. Poprawa promocji wsi.	3.Zniechęcenie mieszkańców, niska motywacja do działania.
4. Współpraca z LGD Kraina Dinozaurów oraz dalsze pozyskanie środków zewnętrznych na nowe inwestycje i przedsięwzięcia.	4.Ograniczenie środków finansowych na kolejne działania mieszkańców przyczyniające się do rozwoju lokalnego.
5. Troska o własne otoczenie, środowisko – edukacja ekologiczna	5.Utrudniony dostęp do infrastruktury kulturalnej (drogi dojazd)
6. Wykorzystanie atrakcji turystycznej w okolicy	6. Starzejące się społeczeństwo
7. Włączenie młodzieży do organizacji działających w miejscowości	7. Wirtualny świat (zamykanie się społeczeństwa)

Przeprowadzona analiza SWOT oraz diagnoza obszaru w ramach tzw. spotkań w zakresie włączenia lokalnej społeczności w proces budowy i opracowywania Koncepcji Smart, pozwala na wysunięcie wniosku, że jakość życia mieszkańców wsi jest dobra (85% ankietowanych pisze o poprawie jakości życia). Zdefiniowano, że zaniedbania występują w sferze komunikacji (niedostateczne połączenia komunikacyjne, wymagająca modernizacji infrastruktura drogowa, zbyt słabo rozwinięty dostęp do Internetu). Z analizy wynika, że olbrzymi problem stanowi niedostateczne wykorzystanie potencjału turystycznego. Doskonale walory krajobrazowe, przygotowana baza i projekty związane

z wioską tematyczną sprawiają, iż wioska Spórok jest bardzo atrakcyjna turystycznie i należy dokonać starań, aby tworzyć całoroczne produkty turystyczne, inwestować w infrastrukturę oraz intensywnie promować główne atrakcje i produkty miejscowości. Natomiast w zakresie kultury, badani wskazali na problem ograniczonego dostępu do wydarzeń kulturalnych. Propozycją zminimalizowania deficytu kulturowego jaki odczuwają mieszkańcy może być zatrudnienie animatorów kultury oraz ich doposażenie. Natomiast modernizacja i doposażenie bazy sportowej i rekreacyjnej przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców poprzez tworzenie nowych ofert spędzania wolnego czasu oraz poprawy wizerunku miejscowości poprzez zagospodarowanie przestrzeni publicznej. Wioska Spórok charakteryzuje się dużym potencjałem ludzkim, potencjałem nie do końca zagospodarowanym i wykorzystanym. Szansą na wykorzystanie wysokich kompetencji oraz doświadczenia mieszkańców jest rozwój infrastruktury społecznej, podejmowanie działań edukacyjnych, aktywizujących oraz integracyjnych, skierowanych do wielu grup społecznych, w tym do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Z analizy wynika, że szansą dla wioski mogą być działania integrujące, aktywizujące i pobudzające identyfikację mieszkańców z obszarem ze szczególnym uwzględnieniem walorów wielokulturowości. Mieszkańcy widzą możliwości doinwestowania klubów sportowych, grup śpiewaczych oraz organizacji społecznych dzięki funduszom zewnętrznym, które są olbrzymią szansą. Omawiając środowisko uczestnicy warsztatów zwrócili uwagę głównie na słabe wykorzystanie energii odnawialnej, problem niewystarczającej infrastruktury wodnej jak również zanieczyszczenie środowiska i niską świadomość ekologiczną mieszkańców.

W wyniku analizy SWOT odpowiedziano na pytania:

Czy dana mocna strona pozwoli wykorzystać daną szansę?

Wybrane najmocniejsze strony:

- Dobre położenie, bliskość z naturą, cisza spokój
- Dobrze rozwinięta infrastruktura rekreacyjno - szkoleniowa z zapleczem sanitarnym - EKO przystanek
- Umiejętne pozyskiwanie środków zewnętrznych na rozwój lokalny

Szanse, które pozwolą wykorzystać mocne strony:

- wykorzystanie szans rozwojowych jako wioska tematyczna
- rozwój turystyki doznaniowej
- poprawa reklamy wsi

Czy dana słaba strona ogranicza możliwość wykorzystania danej szansy?

Wybrane najslabsze strony:

- mała znajomość i zainteresowanie dziedzictwem materialnym i dziedzictwem kulinarnym oraz produktami lokalnymi.
- niewykorzystane możliwości pozyskiwania energii solarnej.
- brak działalności/zajęć świetlicy wiejskiej

Szanse, które pozwolą zniwelować słabe strony:

- wykorzystanie szans rozwojowych jako wioska tematyczna
- poprawa reklamy wsi
- rozwój turystyki doznaniowej
- współpraca z LGD Kraina Dinozaurów oraz dalsze pozyskanie środków zewnętrznych na nowe inwestycje i przedsięwzięcia.

Czy dana mocna strona pozwoli zniwelować dane zagrożenie?

Wybrane najmocniejsze strony:

- aktywni mieszkańcy oraz prężnie działające organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju, OSP, DFK, Związek Kobiet Śląskich i grup: Rada Sołeczka, Klub emerytów i rencistów włączający się w działania społeczne na rzecz rozwoju lokalnego.
- kultywowanie tradycji i zwyczajów w tym dbanie o wielokulturowość, zabytki kulturowe i gwarę
- dobrze rozwinięta infrastruktura rekreacyjno - szkoleniowa z zapleczem sanitarnym EKO przystanek (jedna z dwóch toalet ekologicznych w Polsce)

Zagrożenia, które należy zniwelować przez mocne strony:

- zniechęcenie mieszkańców, niska motywacja do działania często postawa roszczeniowa
- ograniczenie środków finansowych na kolejne działania mieszkańców przyczyniające się do rozwoju lokalnego.
- słabe docenianie pracy organizacji społecznych przez władze samorządowe oraz mieszkańców –powoduje brak społeczników lokalnych.
- wirtualny świat (zamykanie się społeczeństwa)

Czy dana słaba strona potęguje ryzyko związane z danym zagrożeniem?

wybrane słabe strony o dużym znaczeniu:

- mała znajomość i zainteresowanie dziedzictwem materialnym i dziedzictwem kulinarnym oraz produktów lokalnych
- brak działalności/zajęć świetlicy wiejskiej
- słaba integracja młodzieży w wspólne działania oraz brak zaangażowania w prace na rzecz miejscowości

Zagrożenia, które potęgują słabe strony:

- ograniczenie środków finansowych na kolejne działania mieszkańców przyczyniające się do rozwoju lokalnego
- zniechęcenie mieszkańców, niska motywacja do działania często postawa roszczeniowa.
- wirtualny świat (zamykanie się społeczeństwa)

Analiza SWOT stanowi podstawę do określenia celów:

Cel 1.

Poprawa jakości życia mieszkańców z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, turystycznych i kulturowych

Cel 2.

Wzrost atrakcyjności turystycznej wioski poprzez właściwą promocję i wykorzystanie posiadanych zasobów

Cel 3.

Rozwój integracji i aktywności lokalnej

V . Wizja Smart wioski Spórok

Biorąc pod uwagę wartość zasobów, oczekiwania mieszkańców i możliwości realizacyjne sformułowano poniższą wizję wsi Spórok, które będzie wyznaczała kierunek rozwoju sołectwa:

„SPÓROK- wieś tematyczna wykorzystująca położenie wśród lasów, łąk i źródeł oraz nazwę miejscowości, jest wioską estetyczną i gościnną, zachowującą i promującą swoją śląską tożsamość, proponującą bogatą i atrakcyjną ofertę szkoleniowo-kulturalno- rekreacyjną dla przyjezdnych i mieszkańców.

Hasło reklamowe wsi:

„ Po zdrowie i relaks do Spóroka”

Logo wsi - Dąb - symbol zdrowia i mocy wewnętrznej –

(wyjątkowo twarde i odporne drzewo o magicznych właściwościach)

Wioska Spórok będzie:

- wsią nowoczesną, bezpieczną i wygodną - z dobrymi drogami, zadbaną, czystą z estetycznymi domami i pięknymi ogrodami;
- miejscem do wypoczynku , sportu i rekreacji dla dzieci, młodzieży i dorosłych;
- wioską zintegrowaną, z aktywną i nowoczesną społecznością (zadbamy o wysoką świadomość ekologiczną);
- wsią dbającą i integrującą wszystkich mieszkańców, tak by każdy czuł się ważnym członkiem naszej społeczności i miał jak najlepsze warunki do rozwoju;
- wsią przedsiębiorczą i rozwijającą się gospodarczo.

Wizja zakłada realizację rozwoju wsi Spórok w oparciu o następujące komponenty:

- Środowiskowy
- Cyfrowy
- Klimatyczny

Uwzględniając przeprowadzoną analizę potrzeb, analizę SWOT oraz mając na względzie zasoby sołectwa Spórok, zespół ds. opracowania strategii Smart Village sformułował cele i przedsięwzięcia w celu wdrażania koncepcji tak, aby w perspektywie długookresowej zrealizować sformułowaną wizję wsi.

VI. Plan działania i rozwoju Smart Wsi – planowane inicjatywy do wdrożenia

Biorąc pod uwagę zasoby sołectwa, opracowaną wizję wsi, przygotowaną analizę SWOT oraz wskazane przez mieszkańców wsi Spórok (ankietowanych) potrzeby, opracowano listę działań, które składać się będą na realizację koncepcji „Wieś przyszłości” Smart Village – sołectwo Spórok. Działania uwzględniają w swoich założeniach komponent cyfrowy lub środowiskowy, lub klimatyczny, są ze sobą powiązane i spójne co do celu, jakim jest realizacja wizji sołectwa. Zakłada się, że realizacja jednego działania w postaci projektu może oddziaływać pozytywnie na rozwój innych realizowanych projektów i stworzyć szansę na realizację kolej-

nych projektów lub etapów w projektach już realizowanych. Możliwość wdrożenia odpowiednich działań przyczyni się do zapewnienia rozwoju sołectwa Spórok.

Działania uwzględnione w niniejszej strategii są spójne ze „Strategią Rozwoju Gminy Kolonowskie na lata 2016 – 2023”, bowiem stanowią odpowiedź na zidentyfikowane najważniejsze problemy rozwojowe w gminie. Wpisują się również w priorytety strategiczne i cele rozwojowe ujęte w w/w strategiach.

Wymienione w poniższej tabeli działania wpisują się również w Lokalną Strategię Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2023-2027 opracowaną przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Dinozaurów”. Szczególnie dotyczy to założonych w strategii celów LSR na lata 2023-2027:

Poprawa jakości życia mieszkańców z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, turystycznych i kulturowych obszaru objętego LSR , Rozwój zielonej gospodarki na obszarze objętym LSR. Rozwój zintegrowanego i aktywnego społeczeństwa obszaru objętego LSR

Tabela - Plan działania i rozwoju Smart Wsi - Planowane inicjatywy do wdrożenia

Lp	Działanie	Obszar tematyczny	Grupa odbiorców	Podmiot zaangażowany w realizację działania	Komponent (cyfrowy, środowiskowy klimatyczny)	Rezultaty spodziewane po realizacji	Budżet Źródła finansowania
Cel 1: <u>Poprawa jakości życia mieszkańców z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, turystycznych i kulturowych</u>							
1.	Poprawa bezpieczeństwa w sołectwie	wykonanie chodników przy przystanku autobusowym na ul. Guznera wraz z wyświetlaczem godziny przyjazdu (z solarem i internetem mobilnym)	Mieszkańcy sołectwa	Rada Sołeczka, Urząd Gminy Kolonowskie, Powiat strzelecki	Cyfrowy, środowiska	znacząca poprawa bezpieczeństwa na wsi	130 000,00 zł środki samorządowe i UE
2.		wykonanie chodnika przy skrzyżowaniu drogi Guznera i B.Chrobrego wraz z wyświetlaczem godziny przyjazdu (z solarem i internetem mobilnym)	Mieszkańcy sołectwa	Rada Sołeczka, Urząd Gminy Kolonowskie, Powiat strzelecki	środowiskowy, cyfrowy	znacząca poprawa bezpieczeństwa na wsi	150 000,00 zł środki samorządowe i UE
3.	Poprawa zapotrzebowania w wodę dla użytku wewnętrznego i p/ pożarowego	zagospodarowanie ujęć wody – stare studnie, zbiorniki p/pożarowe + oświetlenie, czerpak , elektroniczny pomiar poziomu wody	Mieszkańcy sołectwa	Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Spórok, Sołtys i Rada sołeczka	środowiskowy, cyfrowy, klimatyczny	znacząca poprawa bezpieczeństwa na wsi	1,5 mln zł środki UE, budżet gminy, dofinansowanie zewnętrzne
4.	Oszczędzanie wody bieżącej - ochrona środowiska	Zakup i zamontowanie urządzeń do podlewania wody deszczówki w prywatnych ogródkach	Mieszkańcy sołectwa (151 domostw)	Sołtys i Rada Sołeczka Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Spórok	środowiskowy, klimatyczny	znacząca poprawa w oszczędzaniu wody bieżącej	150 000,00 zł środki UE, dofinansowanie zewnętrzne
5.	Poprawa	Zakup i montaż lamp	Mieszkańcy	Sołtys i Rada	Środowis-	znacząca	30 000,zł

	bezpieczeństwa mieszkańców	solarnych w miejscach zaciemnionych przy drodze-3 (brak centralnego oświetlenia)	sołectwa	Sołecka Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Spórok	kowy, klimatyczny	poprawa bezpieczeństwa na wsi	środki UE, budżet gminy, dofinansowanie zewnętrzne
6.	Zagospodarowanie i przystosowanie budynku szatni (na byłym boisku sportowym) na dom dziennego pobytu dla seniorów	Elewacja budynku, remont wewnątrz z przystosowaniem oraz nowoczesne i ekologiczne zagospodarowanie na zewnątrz (oświetlenie LED z czujnikami ogrzewanie ekologiczne)	mieszkańcy sołectwa i pobliskich miejscowości szczególnie seniorzy	Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju, Sołtys i Rada Sołectwa Spórok, Urząd Gminy Kolonowskie	środowiskowy, cyfrowy	Stworzenie bezpiecznego i ciekawego miejsca dla seniorów	5 mln. zł środki zewnętrzne oraz UE
7.	Doposażenie Centrum Aktywności Wiejskiej	„Zaczytana ławeczka”. Na ławeczce zostanie umieszczony kod QR (aplikacja, która zostanie stworzona, umożliwi słuchania historii lokalnej	Mieszkańcy sołectwa, turyści i goście.	Organizacje działające w wiosce. Urząd Gminy Kolonowskie	środowiskowy, cyfrowy	Stworzenie bezpiecznego i ciekawego miejsca	50 000,00 zł środki zewnętrzne oraz UE
8.	Stacja meteorologiczna	Urządzenie pokazujące i mierzące zanieczyszczenie, stacja pogodowa, z aplikacją mobilną	Mieszkańcy sołectwa, turyści i goście.	Organizacje działające w wiosce. Urząd Gminy Kolonowskie	środowiskowy, cyfrowy, klimatyczny	znacząca poprawa świadomości mieszkańców	10 000,00 zł środki zewnętrzne lub UE

lp	Działanie	Obszar tematyczny	Grupa odbiorców	Podmiot zaangażowany w realizację działania	Komponent (cyfrowy, środowiskowy, klimatyczny)	Rezultaty spodziewane po realizacji	Budżet Źródła finansowania
Cel 2: Wzrost atrakcyjności turystycznej wioski poprzez właściwą promocję i wykorzystanie posiadanych zasobów							
1.	Kultywowanie tradycji i pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego.	Warsztaty, film, konkursy, kalendarz dla mieszkańców (dzieci, młodzieży) oraz turystów jako działania kultywujące tradycję: Wodzenie Niedźwiedzia, Stoły Wielkonoce, Św. Mikołaj, stare gry	Mieszkańcy oraz osoby odwiedzające sołectwo, turyści	stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju, KGW, OSP, sołtys i rada sołecka	cyfrowy, środowiskowy	Promocja i kultywowanie tradycji i zwyczajów	50 000,00 zł Fundusz sołecki , środki wewnętrzne i UE

2.	Wioska tematyczna - promocja zdrowia i relaksu	Warsztaty szkoleniowo – edukacyjne w Leśnym Centrum Edukacyjnym przy Ptasim Stawku”	Mieszkańcy sołectwa, osoby odwiedzające sołectwo, turyści, uczestnicy warsztatów	stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju	cyfrowy, środowiskowy, klimatyczny	promocja wioski oraz znacząca poprawa świadomości mieszkańców	10 000,00 zł Środki zewnętrzne, Fundusz sołecki, środki UE
3.	Poprawa infrastruktury turystycznej	Doposażenie źródła zgody i miłości. (ławka, oznakowanie)	Mieszkańcy sołectwa, osoby odwiedzające, turyści,	Sołtys i Rada sołecka, Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju	środowiskowy klimatyczny	Poprawa użyteczności i estetyki miejsca ciekawego	10 000,00 zł środki zewnętrzne, środki UE
4.	Promocja lokalnych zasobów w szczególności Wioski tematycznej	Działania o charakterze informacyjno-wydawniczym służących promocji obszar i zasobów publikacja materiałów informacyjno promocyjnych – wersja papierowa i elektroniczna	Mieszkańcy sołectwa, osoby odwiedzające sołectwo, turyści.	Sołtys i Rada sołecka Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju	kulturowy, cyfrowy, środowiskowy	Promocja i dokumentacja	10 000,00 zł środki zewnętrzne, Fundusz sołecki, środki UE
5.	Doposażenie EKO	„Zaczytany Las” stworzenie leśnej Biblioteki w postaci drzewa z książkami.	Mieszkańcy sołectwa, osoby odwiedzające, sołectwo, turyści.	Sołtys i Rada sołecka Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju	kulturowy, cyfrowy, środowiskowy	Poprawa użyteczności i estetyki miejsca ciekawego	10 000,00 zł środki zewnętrzne, środki UE
6.	Przystanku	Stworzenie strefy relasu (fotele drewniane, tężnia solankowa)	Mieszkańcy sołectwa, osoby odwiedzające, sołectwo, turyści.	Sołtys i Rada sołecka Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju	kulturowy, cyfrowy, środowiskowy	Poprawa użyteczności i estetyki miejsca ciekawego	100 000,00 zł środki zewnętrzne, środki UE
7.	Dbanie i doposażenie elementów informacyjnych	Witacze, rowery promocyjne, tablice – wyposażenie w sprzęt do podlewania i oświetlenia, nasadzenie roślin. (nawodnienie, lampy solarna)	Mieszkańcy sołectwa, osoby odwiedzające, sołectwo, turyści.	Sołtys i Rada sołecka oraz organizacje pozarządowe	kulturowy, cyfrowy, środowiskowy	Poprawa użyteczności i estetyki miejsc promocyjnych i ciekawych	5 000,00 zł środki zewnętrzne, Fundusz sołecki, środki UE
8.	i promocyjnych	Wykonanie opisów miejsc historii miejscowości poprzez wykonanie specjalnych tablic informacyjnych wyposażonych w kody QR	Mieszkańcy sołectwa, turyści i goście.	Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju, Sołtys i Rada Sołectwa	Cyfrowy	Stworzenie systemu identyfikacji wizualnej sołectwa	50.000 zł środki UE i inne środki zewnętrzne

Lp	Działanie	Obszar tematyczny	Grupa odbiorców	Podmiot zaangażowany w realizację działania	Komponent (cyfrowy, środowiskowy, klimatyczny)	Rezultaty spodziewane po realizacji	Budżet Źródła finansowania
Cel 3: Rozwój integracji i aktywności lokalnej							
1.	Warsztaty edukacyjne	Organizacja warsztatów edukacyjnych dla mieszkańców z zakresu ekologii i ochrony środowiska. Warsztaty dla seniorów z szeroko pojętego wykluczenia cyfrowego m.in. jak obsługiwać komputer, jak zakładać pocztę elektroniczną. Udzielanie Pierwszej pomocy, Warsztaty kulinarne.	Dzieci, młodzież, seniorzy, mieszkańcy	Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Rada Sołectwa Spórok ,	Cyfrowy, środowiskowy	Integracja mieszkańców	50 000 zł środki zewnętrzne oraz fundusz sołectki
2.	Integracja mieszkańców	„Nie samą pracą człowiek żyje” – organizacja życia kulturowego i rozrywkowego mieszkańców (pikniki, rajdy, wycieczki kiermasze, festyn, wystawy,	Mieszkańcy sołectwa w szczególności rodziny z dziećmi	Sołtys z Radą sołectką oraz Stowarzyszenia	Kulturowy , środowiskowy	Poprawa współdziałania i integracja	100 000,00 zł środki zewnętrzne oraz fundusz sołectki
3.	Stworzenie platformy do kontaktu i podejmowania decyzji	Platforma dla mieszkańca celem podejmowania decyzji o ważnych przedsięwzięć (odpowiedź na małą ilość mieszkańców na zebraniach wiejskich, mała promocja wydarzeń, wirtualna tablica informacyjna	Mieszkańcy sołectwa	Sołtys z Radą sołectką oraz Stowarzyszenia	Cyfrowy, środowiskowy	Integracja i podniesienie demokracji lokalnej	20 000,00 zł środki zewnętrzne oraz fundusz sołectki

4.	Działalność grupy teatralno – kabaretowej	warsztaty podnoszące umiejętności członków grupy	Członkowie grupy	Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Spórok	Kulturowy , środowiskowy	Podniesienie kompetencji umiejętności członków grupy	20 000,00 zł środki zewnętrzne oraz fundusz sołecki
5.	Kaktusik	Doposażenie w sprzęt i materiały niezbędne do działalności (kostiumy, sprzęt, tło , rekwizyty)	Mieszkańcy sołectwa, osoby odwiedzające, sołectwo, turyści	Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju	kulturowy	poprawa jakości występów	30 000,00 zł. środki zewnętrzne oraz fundusz sołecki
6.	Działalność wolontariuszy/społeczników lokalnych	Warsztaty/spotkania dla wolontariuszy / społeczników (wypalenie, komunikacja motywatory)	Wolontariusze	Sołtys z Radą sołecką oraz Stowarzyszenia Odnowy i Rozwoju	Kulturowy , środowiskowy	Podniesienie samopoczucia i kompetencji wolontariuszy	50 000,00 zł środki zewnętrzne oraz fundusz sołecki

Powyższe działania mają na celu realizację wizji wsi, tym samym sołectwo Spórok stanie się w dłuższej perspektywie wsią innowacyjną i ekologiczną. Dotychczasowe działania bazujące na tradycji i dziedzictwie materialnym zostaną wzbogacone o technologie cyfrowe, innowacje i lepsze wykorzystanie wiedzy dla mieszkańców i przedsiębiorców. Planowane do realizacji działania są spójne z już zrealizowanymi w sołectwie różnymi przedsięwzięciami.

VII. Partycypacja w procesie tworzenia i wdrażania koncepcji „Wieś przyszłości” Smart Village – sołectwo Spórok”

Opracowaniu koncepcji Wieś przyszłości „Smart Village – sołectwo Spórok ” przyświecał cel możliwie najszerszego włączenia w proces tworzenia i późniejszą realizację szerokiego grona mieszkańców i partnerów.

Przeprowadzono dwa spotkania warsztatowe, w trakcie których Zespół ds. opracowania koncepcji Smart Village opracował analizę zasobów, analizę SWOT jak również plany Smart wsi. W skład Zespołu weszli przedstawiciele wszystkich organizacji działających w sołectwie, z Sołtysiem, Radą Sołecką i Stowarzyszeniem Odnowy i Rozwoju Spórok na czele.

Jednocześnie mieszkańcy na spotkaniach wiejskich oraz na Zebraniu Wiejskim zostali poinformowani o procesie tworzenia koncepcji Wsi przyszłości „Smart Village – sołectwo Spórok” oraz o możliwości włączenia się w tworzenie tej koncepcji na każdym etapie. Informacja o tworzeniu koncepcji znalazła się na profilu społecznościowym oraz na tablicach informacyjnych we wsi.

Aby całościowo zbadać potrzeby mieszkańców i uzyskać pełny obraz problemów przeprowadzono ankietyzację potrzeb. Każdy chętny mieszkaniec sołectwa miał możliwość wypełnienia ankiety. Zgodnie z metryczką w ankietyzacji brały udział wszystkie grupy wiekowe, zarówno młodzież (osoby do 19 roku życia), osoby w wieku produkcyjnym oraz seniorzy (osoby po 60 roku życia). Dzieci z oddziału przedszkolnego przygotowały matryce rysunkowe – moja wioska za 10 lat.

W trakcie pracy nad koncepcją Wsi przyszłości „Smart Village – sołectwo Spórok” kilkakrotnie konsultowano poszczególne fragmenty koncepcji, dopracowując jej fragmenty.

Ostateczna wersja koncepcji zostanie zaprezentowana na Zebraniu Wiejskim, w trakcie którego mieszkańcy będą mogli wnieść swoje poprawki i uwagi. Ponadto planuje się zatwierdzenie koncepcji Wsi przyszłości „Smart Village – sołectwo Spórok ” uchwałą Zebrania Wiejskiego a następnie uchwałą Rady Gminy Kolonowskie.

Istotnym jest fakt, iż w związku z tym, że w procesie budowania koncepcji zaangażowane były wszystkie organizacje działające w sołectwie, istnieje pewność, iż w realizację koncepcji będą zaangażowane wszystkie w/w podmioty.

Wdrożenie Koncepcji Smart zostanie powierzone Sołtysowi wraz z Radą Sołeckiej oraz Stowarzyszeniu Odnowy i Rozwoju Spórok. Monitorowanie każdego przedsięwzięcia - czyli dbanie o prawidłowy jego przebieg przez cały czas jego trwania polega na systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych, które opisują jego postęp i efekty.

Koncepcja Smart jest dokumentem, który może ulegać zmianom. Oznacza to, że może ulegać aktualizacji i dostosowaniom w zależności od istotnych uwarunkowań rozwoju oraz oceny skuteczności dokonywanej w trakcie ewaluacji, a więc zazwyczaj w okresach co najmniej pięcioletnich (przynajmniej jeden raz w trakcie kadencji).

Rolą Stowarzyszenia Odnowy i Rozwoju Spórok jest nie tylko współpraca przy realizacji i śledzenie postępów w realizacji Koncepcji Smart , ale i czuwanie nad jego aktualnością oraz znajomością wśród pozostałych mieszkańców.

VIII. Podsumowanie – wnioski końcowe

Analizując historyczne fakty, stwierdzić należy, iż na wsi od zawsze żyło się trudniej niż w mieście. Zarówno praca, dostęp do edukacji, dóbr kultury był zdecydowanie trudniejszy. Aczkolwiek w dzisiejszych czasach obraz wsi ulega pozytywnym przeobrażeniom. Zdecydowanej poprawie uległa możliwość podniesienia poziomu życia na wsi poprzez zastosowanie różnorodnych możliwości.

Koncepcja Smart Wsi odnosi się do obszarów wiejskich i społeczności, które chcą rozwijać nowe możliwości w oparciu o swoje mocne strony i posiadane zasoby. W Smart Villages tradycyjne oraz nowe sieci i usługi są wzmacniane za pomocą technologii cyfrowych, telekomunikacyjnych, innowacji przy lepszym wykorzystaniu wiedzy, a wszystko z korzyścią dla mieszkańców i przedsiębiorstw. Technologie cyfrowe i innowacje mogą polepszyć jakość życia oraz podnosić standard usług publicznych dla obywateli – i co ważne – przy lepszym wykorzystaniu zasobów oraz mniejszym wpływie na środowisko.

Realizacja Koncepcji Smart ma także służyć integracji społeczności lokalnej, większemu zaangażowaniu w sprawy wsi, zagospodarowaniu wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz rozwojowi organizacji społecznych.

Należy zadbać, aby podejście Smart Village służyło:

- inteligentnemu rozwinięciu takich podejść jak m.in. partnerstwa na rzecz innowacji, „odnowa wsi” czy LEADER;
- nawiązywaniu i rozwojowi współpracy lokalnej i ponadlokalnej;
- pełniejszemu wykorzystaniu dziedzictwa wsi;
- wzmocnieniu zaangażowania społeczności lokalnej w działania oddolne;
- wzmacnianiu wspólnoty i więzi społecznych;
- wzrostowi upowszechnienia mobilnych rozwiązań na obszarach wiejskich;
- rozwojowi dostępu do szerokopasmowego Internetu, usuwając bariery infrastrukturalne;

- upowszechnieniu dostępu i podniesieniu jakości e-usług;
- rozwiązywaniu problemów z kompetencjami cyfrowymi mieszkańców wsi;
- budowaniu świadomości konsumenckiej w zakresie pochodzenia i jakości żywności oraz lokalnego patriotyzmu konsumenckiego;
- budowaniu świadomości rolnika co do konieczności dbania o sposób produkcji i właściwe relacje z otoczeniem;
- rozwijaniu animacji, procesu docierania do rolników i konsumentów, budowania zaufania wszystkich środowisk (połączenie solidnego doradztwa, brokeryngu, z zaawansowaną technologią informatyczną i logistyczną).

Wieś wymaga zmian, aby możliwy był wzrost jakości życia. Nie wszyscy mieszkańcy są otwarci na zmiany. Wielu jest „przywiązanych” do tego co jest znane, obawiają się nowego, nieznanego. Należy włożyć wiele wysiłku w przebudowę takiej mentalności i temu procesowi mógłby służyć system otoczenia instytucjonalnego wspierającego lokalne społeczności wiejskie w realizacji idei Smart Village aby wieś stawała się dobrym do życia miejscem w oparciu o lokalne zasoby i lokalny potencjał ludzki.

Smart Village powinno mieć charakter oddolny, ale również być realizowane z lokalnymi samorządami jak również z lokalnymi grupami działania (LEADER) i podmiotami doradczymi . Bardzo ważne jest zaangażowanie organizacji pozarządowych i wolontariatu. Smart Village musi być zrozumiałe i atrakcyjne dla ludzi z lokalnych społeczności.

Opracownie : **Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Spórok**

